

SIGURIA E PACIENTIT

në përdorimin e barnave

Përgjegjësia multidisciplinare e stafit mjekësor — nga përshkrimi i recetës deri në administrimin e terapisë

Çdo hallkë e zinxhirit terapeutik — mjeku, farmacisti, infermieri — mban përgjegjësi për sigurinë e pacientit. Ky leaflet përmbledh gabimet më të shpeshta mjekësore dhe masat praktike për t'i minimizuar ato.

5 FUSHAT KRYESORE TË GABIMIT

1. Gabime në përshkrimin e recetës (prescribing)

⚠ RREZIKU

Doza e gabuar, njësi matëse e paqartë (mg vs ml), shkrim i palexueshëm, ndërveprime medikamentoze të pavërejtura, alergji e pashënuar në kartelë.

✓ MASA PARANDALUESE

Recetë elektronike ose shkrim i qartë me shifra e njësi të plota; kontroll i historisë së alergjive; përdorim i sistemeve me alarme për ndërveprime (CDSS); rregulli "dy identifikues" për pacientin.

2. Gabime në transkriptim dhe komunikim

⚠ RREZIKU

Urdhra me telefon të keqkuptuar, shkurtesa jo-standarde, transferim jo i plotë i informacionit mes turneve (shift handover).

✓ MASA PARANDALUESE

Urdhra verbal të konfirmohen me "read-back"; listë e ndaluar e shkurtesave të rrezikshme; protokoll i standardizuar SBAR për dorëzimin e turnit.

3. Gabime në dispensim nga farmacia

⚠ RREZIKU

Ngjashmëri emrash/paketimesh (LASA – Look-Alike Sound-Alike), gabim në llogaritjen e dozës për pacientë pediatrikë ose me insuficiencë renale.

✓ MASA PARANDALUESE

Ndarje fizike e barnave LASA në raftet e depozitimit; kontroll i dyfishtë (double-check) nga një farmacist i dytë; etiketim i qartë me ngjyra alarmuese.

4. Gabime në administrimin e terapisë

⚠ RREZIKU

Rruga e gabuar e administrimit, koha e gabuar, pacienti i gabuar, injektim i shpejtë i barnave me infuzion të kontrolluar.

✓ MASA PARANDALUESE

Rregulli i "5 saktësive": pacienti i saktë, bari i saktë, doza e saktë, rruga e saktë, koha e saktë; verifikim me byzylykun identifikues dhe skanim bar-kodi kur është i mundur.

5. Mungesa e monitorimit pas administrimit

⚠ RREZIKU

Efektet anësore ose reagimet alergjike nuk vërehen në kohë; parametrat vitalë nuk rikontrollohen.

✓ MASA PARANDALUESE

Plan monitorimi i qartë pas çdo bari me rrezik të lartë (p.sh. antikoagulantë, insulinë, opioidë); dokumentim i menjëhershëm i çdo reagimi.

PARIMET E PËRGJITHSHME PËR MINIMIZIMIN E GABIMEVE

- **Kulturë raportimi:** Kultura e sigurisë jo-fajësuese — raportimi i afërt-gabimeve (near-miss) inkurajohet, jo dënohet.
- **Kontroll i dyfishtë:** Çdo hap (recetim, dispensim, administrim) verifikohet nga një person tjetër përpara se bari të mbërrijë te pacienti.
- **Teknologji:** Sistemet elektronike të recetimit me alarme automatike reduktojnë gabimet e dozimit dhe ndërveprimeve.
- **Edukim i vazhdueshëm:** Trajnim i vazhdueshëm i stafit mbi barnat me rrezik të lartë (high-alert medications).
- **Komunikim i strukturuar:** Standardizim i protokolleve të komunikimit (SBAR, read-back) në çdo transferim përgjegjësie.

RREGULLI I "5 SAKTËSIVE" NË ADMINISTRIM

Pacienti	Verifiko identitetin me dy identifikues (emër + datëlindje / byzylyk).
Bari	Kontrollo emrin e barit dy herë, kujdes ndaj emrave të ngjashëm.
Doza	Kontrollo llogaritjen, njësinë matëse dhe përshtatshmërinë për pacientin.
Rruga	Sigurohu që rruga e administrimit (oral, IV, IM...) përputhet me urdhrin.
Koha	Respekto orarin e përshkruar dhe intervalet mes dozave.

Mbani mend: siguria e barnave është përgjegjësi e përbashkët — asnjë hallkë e vetme s'mund ta garantojë atë pa bashkëpunimin e të gjithë stafit.